

Telegraful este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumerarea se face în Săbiiu la expeditorul foiei, pe adresa la e. r. poste cu bani gați prin scrisori franceze, adresate către expeditor. Prețul prenumerării pentru Săbiiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri străine pe anu 12 1/2, anu 6 fl. Inseratele se plătesc pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2, cr. și pentru a trei repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Sinodul archidieceșanu.

Duminică in 20 Aprile a. c. după ce a premersu chiamarea sântului spiritulu in biserica, a deschis Escelentia Sea Présântitulu Archieppu și Metropolitu Mironu Romanulu sinodulu cu urmatorea cuventare:

Preastimatiloru Domni Deputati! Iubitiloru frati! Iubitiloru fii sufletesci!

De câte ori in viața noastră privată și socială ne suprindu unele întemplări mai însemnate, cari noi cu mintea noastră cea marginită nu le-amu prevediutu, nici le-amu potutu precalcula: de atâtea ori credința creștină ne conduce a recunoșce și a adora in speciale casuri de acestea prevedinți dumnedieșca, carea pre căi nepetrunse de mintea omenășca lucrăza necurmatu pentru scopurile comune ale omenimei.

Astfelu de momentu nepreveditulu și neprecalculatu ni infatisieza stramutările, ce se întemplara dela ultimă intrunire a sinodeloru noastre ordinare eparchiale cu unele persoane puse in fruntea organismulu nostru bisericescu, in a căroră urmăre eu insumi pre neasteptate me aflu astadi aici in mediolulu reprezentantiloru clerulu și poporulu archidieceșanu in calitate de archiepiscopu și metropolitu.

Abia adeca se alina in cătu-va dorerea comuna, ce o produsa in peptulu fiesce-cărui creștinu binesimțitoru preacurundă mörte a restauratorulu vietiei noastre bisericesci, a marelui și neuitatulu arhieru Andreiu odinioara baronu de Siagun'a: si eata scaunulu aceluiași deveni si a două ora in vacanția prin curundă trecere a urmatorulu seu, a blandulu și cu multe alte virtuți stralucitulu arhieru Procopiu Ivacicovicu, la alta provincia metropolitană, care trecere o pretinsera interesele superiori ale santei noastre biserici ortodoxe.

Chiamatu pre căile prevediute in statutulu organicu a scaunulu acestoru straluciti ierarchi ai santei noastre biserici, ce amu potutu eu se facu alta, Preastimatiloru domni, Iubitiloru frati si fii sufletesci? decâtu a urmă cararile designate mie de prevedinția, a me rumpe din legaturile scumpe, in cari me aflămu cu eparchia mea de mai nainte, a me despartii preacurundu de iubiti și cunoscutii mei de acolo, si a veni aici spre a suscepe o misiune nouă in folosulu santei noastre biserici.

Conșciu de neajunsurile mele personale, nu asi fi avutu indresnel'a de a me ingagia la o sarcina asiă de mare, intre impregiurări pentru mine atâtu de grele: deca după Ddieu nu mi asi fi pusu totă fiducia in simțimintele curatu creștinesci ale clerulu și poporulu archidieceșanu, cari mi dau deplina garanția despre acea: ca in suportarea sarcinei archipastoresci, si adeca intru nisuintele mele spre binele și prosperarea archidieceșei, voi fi spriginitu cu totă caldur'a.

Contandu la astu-feliu de spriginire din partea clerulu și poporulu archidieceșanu, cu ajutorulu lui Ddieu voi conduce și continuă lucrările inceptute de fericitulu meu predecesoru marele arhieru Andreiu, nisuintu prin concursulu respectiveloru organe intracolo: ca institutiunile noastre bisericesci pre basea santei scripturi, a canóneloru și a statutulu nostru organicu sa se desvolteze in directiunea cea mai salutară pentru societatea noastră creștină.

Voiu folosi deosebi tóte medilócele instructive și corective spre acea, că moralitatea creștină sa se înradecineze la poporulu nostru; spre acestu scopu dorescu a vedé sant'a noastră biserica prevediuta cu preoti luminati și cu invetiatori bine cualificati pentru a respandii cultur'a cea adevărată intre poporu.

Nu voi suferi nici odata, că pasiunile și interesele particulari sa aibă rolulu in viața noastră bisericesca, că mai vertosu voi lucră spre a se face intre noi cătu mai strense legaturile dragostei creștinesci și a se realisa pretotindeni principiulu comuniunei, in carea ne aflămu că creștini, că membri ai unei provincie metropolitane și mai de aproape că membri archidieceșei noastre.

Bun'a armonia intre cleru și poporu e o condițiune esentială la prosperarea noastră; acést'a trebuie sa se sustiena neantuita, prin respectarea reciproca a dreptulu de a participa ambele acestea elemente constitutive ale bisericii la regularea și dirigerea trebiloru bisericesci după mesur'a prevediuta in statutulu organicu.

Chiamarea mea este mai departe a priveghia și a lucră intr'acolo: că disciplin'a, rondulu bunu, dreptatea, ecuitatea, amórea și fratietatea sa domnesca intre noi, și cu acestea sa stralucesca archidieceș'a noastră, și sa se presinte cătu mai demna de rangulu ce-lu are fatia de celelalte eparchii.

Cându dara acum pentru antăia óra amu onórea de a me află că arhipastoriu intre reprezentantii clerulu și poporulu archidieceșanu adunati la sinodulu ordinariu anualu, — salutandu-ve Preastimatiloru domni, Iubitiloru frati și fii sufletesci! ve rogu pre toti si pre fiesce-carele: sa binevoiti atâtu sub decursulu sesiunei sinodali, in carea intrămu astadi, cătu si de aci înainte la totă ocasiunea a mi sprigini sincerele mele intentiuni spre binele archidieceșei noastre; și cu acestea după premers'a chiamare a duchulu santu, dandu-ve binecuventare arhieresca, sinodulu ordinariu archidieceșanu pentru anulu curinte 1875 lu dechiaru de deschis.

La care dep. I. Branu de Lemenyi raspunde:

„Escelentia Vóstra!

„Prin cuventarea Escelentiei Vóstre, care totă este numai unu siru, unu buchetu de cele mai parintesci simțiminte, de cele mai sincere asigurări despre bun'a vointia a Escelentiei Vóstre, și intre altele ca Escel. Vóstra in înalt'a-ve demnităte ve-ti priveghia, ve-ti lucră intr'acolo: „că disciplin'a, rondulu bunu, dreptatea, ecuitatea, amórea și fratietatea sa domnesca intre noi, și cu acestea sa stralucesca archidieceș'a noastră, sa se presinte cătu mai demna de rangulu ce-lu are fatia de celelalte eparchii; că institutiunile noastre bisericesci pre basea statutulu nostru organicu sa se desvolteze in directiunea cea mai salutară pentru societatea noastră creștină“. Cu aceste sublime espressioni noi reprezentantii archidieceșei amu remasu încântati. Ve multiamimu Escelentia! din inima și ve rugămu, primiti și din parte-ne cele mai cordiali asigurări ca atâtu sinodulu archidieceșanu cătu și tóte corporatiunile bisericesci *esistinte*, ba întregu clerulu și poporulu nostru credinciosu, din tóte puterile și cu tóte medilócele ve vomu sprigini totu-deună pre Escelentia Vóstra intru realizarea intentiuniloru celoru parin-

tesci in interesulu Stei noastre Biserici și că sa putemu impreuna implini cele cuprinse in cuventarea Escelentiei Vóstre, dorimu și ve urămu din sufletu, că Ddieulu parintiloru nostri și alu nostru sa ve tiena intru deplina sánatate intru multi ani. Sa trăiesca!!

La care sinodulu acompanieza pre vorbitoriu cu vii eschiamări de: „Sa trăiesca Escel. Sea Par. Archieppu și Metropolitu.“

Nefindu numerulu deputatiloru presenti de ajunsu pentru a puté aduce concluse, presidiulu anuncia siedinti'a urmatoria pre Luni 21 Aprile la 11 óre.

✓ Luni in 21 Aprile după deschiderea siedintiei se constata de nou neajunsulu numerulu celoru presenti spre a puté aduce concluse și asiă siedinti'a se amana pre diu'a urmatoria.

Marti in 22 Aprile respundiendu la apelulu nominalu 33 deputati, prin urmăre fiindu sinodulu in stare de a face concluse se cetesce protocolulu siedintiloru precedente și se autentica. Urméza constituirea buroulu și se realegu notari: Dr. Ilarionu Puscaru Nicolau Mihaltianu, Tom'a Rosiescu, Ioanu Candrea, Ioanu Siandru, și Rubinu Patiti'a. Mai departe comisiunile permanente se realegu respective intru cătu lipsescu unii deputati se întregescu in modulu urmatoriu: *comis. financiale*: Pope'a, Ratiu, Hanni'a, Dr. Borci'a, Cosmuti'a, D. Manole, Pred'a, Costinu, Schiau; *comis. de arondarea protopr.*: Pope'a Macelariu, Boiu, Dr. Mesiot'a, Branu de Lemeni, Ratiu, V. Rosiescu, Cosmuti'a, Papiu, Costinu și Patiti'a; *comis verificat.*: Boiu, Popescu, Bolog'a, Dr. Borci'a, Bojitia și Siandru; *comis. scol.*: Boiu, Dr. Puscaru, Dr. Mesiota, Macelariu, Dr. Pecurariu, T. Rosiescu, Candrea, Mihaltianu, Costinu și Almasianu; *comis. pentru regul. parochiiloru*: Hanni'a, Branu de Lemenyi, Dr. Petcu, Baracu, Popescu și Bolog'a; *comis. bug. cassei*: Branu, Popescu, Pop'a, Siandru și Baracu; *comis. pentru propuneri*: Cristea, Fratesiu, D. Manole, Dr. Pecurariu, Bojitia și Pred'a; *comis. petitiunaria*: Tordosianu, Sim. P. Moldovanu, Dr. Petcu, Patiti'a, Bojitia și Costinu.

Presidiulu presentéza esibitele după care la propunerea deput. Dr. Borci'a se alege comisiunea ad hoc pentru raportulu consistoriulu archidieceșanu despre stramutarea ce s'a facutu in anulu trecut in scaunulu archiepiscopescu și metropolitanu, in persoanele urmatoriloru deputati: Nicol. Pope'a, Ioanu Ratiu, Boiu, Bolog'a, Borci'a, Pred'a, Almasianu, Schiau, Cosmuti'a.

✓ Mercuri nu s'a intrunitu siedinti'a, pentruca sinodulu a lucratu in comisiuni.

Săbiiu 23 Aprile.

„Ung. Lloyd“ se ocupa cu tiena natiunalitatiloru și dice intre altele: La inceputulu erei de fusiune aretau natiunalitățile ca aru fi aplecate spre o complanare pacifică a diferentieloru; aplecarea acést'a a disparutu mai tardiu; elementele cele mai seriose s'au retrasu, cele extreme domnescu ierasi terenulu și pres'a natiunalistica esprima dominatiunea acést'a fórté energicu. Aceste sunt fructele cele dintăiu (părg'a) ale politicei, carea la inceputu sciă numai negă și

in fine a proclamatu „sfermarea“ dreptu massima guvernamentale. Precum se vede sistem'a acést'a curiosu „liberale“ va avé urmări intensive, cu deosebire intre romani. Pentruca procedur'a acést'a nu numai a sistatu miscarea intre romani ardeleni in favórea participărei la viața politica, ci se pare ca a induplecatu și pre românii din Ungari'a propria a pasi pre terenulu politicei passive.

Pasagiulu acést'a, scosu din citatulu diurnalulu, contine multu adevuru, pentruca in fati'a celoru întemplate dela fusiune incóce, in locu sa creșca, au scadiutu multu, sperantiile celoru cu intentiunile cele mai bune și mai curate. Ómenii de bine vedu si se convingu pre fia-care di, ca intentiunile române spre o conlucrare armonica nu afla nici cea mai mica atentiune in sferele, unde se conducu sortile tiei, ba dela fusiune incóce, fára de cea mai mica consideratiune, se cauta tóte medilócele spre a instrainá și impinge tóte spiritele in opusetiune cu cursulu politicei interne de astadi.

Scimu sa apretiuimu pusetiunea favorabile a partidei dela putere de astadi si nu o desconsiderămu cu vorbe pompóse, cari nu însemnéza chiaru nimic'a, dara că martori atátoru schimbări politice, de unu tempu relativu scurtu incóce, totusi nu potemu supprime întrebarea, ca óre pusetiunea de astadi, in felulu acést'a sustienuta, este asigurata pentru vecii veciloru? Cu recel'a cea mai mare a sangelu trebuie sa dicemu, ca modulu urmatu de pâna acum, bruscu și respingetoriu, nu este tonulu celu adevăratu de a imblandi, amenintiările prăste totu, mai curendu au alte urmări decâtu cele asteptate din partea celoru ce ameninta.

Deca a meritatu vre-o natiunalitate sa fia mai blandu tratata de către partid'a dela putere, apoi a fostu românii, pentru ca noi nu vremu sa presupunemu ca vre-un'a din celelalte natiunalități aru fi fostu si aru fi mai putienu patriotica, dara de alta parte ierasi trebuie sa ne mirămu și sa întrebămu, ca pre ce date istorice și baséza cine-va dubietatea cea mare in patriotismulu româniloru?

Vederile și parerile ómeniloru potu fi diverse, inse precum partid'a drépta de pâna acum n'a avutu dreptu sa acuse pre stâng'a și viceversa de tradatória de patria, asiă nu potu fi nici parerile diverginti ale româniloru timbrate numai decâtu de scie Ddieu ce periculi pentru întregitatea statutulu, computandu aici chiaru si raticitele pareri ale unor politici de ai nostri inca fórté verdi in maturitatea lor.

Noi, pre lângă totă afirmatiunea diurnalulu „Ung. Il.“, ca românii ardeleni iera aru fi aplecati a nu participa la viața politica, inca nu credemu asiă ce-va, de-si voci singuratece din diverse părți s'au respanditu despre o atare posibilitate. Nu credemu, pentru ca noi presupunemu ca vocile singuratece suntu pâna acum numai nise refesuri momentane in urm'a neplacuteloru impressiuni venite dela partid'a puterei și dela guvernulu ei.

Aru fi inse tristu cându românii, in urm'a impressiuniloru neplacute, s'aru decide simplu pentru unu terenu negativu, unu terenu, care, deca se va ocupá că pâna acum, apoi nu-i ga-

simu unu nume mai corespunditoriu pentru densulu cá: *negatiunea negata*.

Fára a ne aruncá in bratiile unui optimismu sangvinicu, suntemu mai aplecati a crede, ca: români suntu convinsi din destulu de sterilitatea politice urmate de diece ani încóce, si asiá repetimu indoiél'a nóstra in esact'a informatiune a lui „U. L.“ despre români.

Déca e vorb'a sa ne tememu de ce-va, ne tememu cá români sa nu cada in altu estremu. Se dice, ici si unde, ca suntu si pareri de acele între români, conformu cároru români sa *fusiuneze* cu partid'a Tiszaiana, cá clubulu natiunale din Budapest'a. Ceea ce déca s'aru adeveri aru confirmá ca nu suntemu in stare de a desvoltá o politica natiunale a nóstra.

Medium tenere beati este o dicere fórté sapienta, carea aplicata la noi, la români, ne-arú desbracá deodata de erorile extreme passive si de ale extreme fusiuniste.

Numai pentru casulu acestu din urma adeca, a urmárei celei de medicu, putemu comptá la respectu si consideratiune mai multa politica si pentru ajungerea mai sigura la calea cea medilocia nu putemu recomandá din destulu studiere a „Causei române la 1872“ de comitetulu conferintiei natiunale din 5—6 Maiu a aceluasi anu.

In Federatiune s'a ventilatu relativu mai multu conferint'a dela Alb'ul'ia. O corespundintia din Clusiu (?), publicata in Nr. 31, 32, — 924, 925, din 20 Aprile, afla acum multe scaderi acelei conferintie, dintre cari cea mai mare s'aru pareá, dupa tonulu coresp., ca a lipsitu dlu G. Baritiu, carele dupa cátu scimu a fostu invitatú si erá p'áci sa si onoreze conferint'a cu present'a sea. Regretámu ca n'a fostu; amu regretá inse si mai multu déca mai tardiu s'aru constatá ca conferint'a numai din cauza acést'a n'a avutu alte rezultate, decátu ca a fostu.*)

Demonstratiuni in Gratiu.

Resbelulu din Spani'a purtatú de carlisti intr'unu modu neumanu provocase inca de multu o polemica inversiunata prin diurnale. Escitarea si animositatea predomnea dejá unele cercuri, cându sosi Don Alfonso impreuna cu soci'a sea la Gratiu.

Se croise planulu, cá baronulu Rast sa faca o interpelatiune in dieta in caus'a óspelui neplacutu, dara capitanulu tieriei aretandu, ca obiectulu interpelatiunei nu se tiene de sfer'a de competintia a reprezentantiloru tieriei, nu permise interpelarea. Interpelatoriulu publicá testulu intregu alu interpelatiunei sele refusate intr'o fóia publica din Gratiu. Intr'acea Don Alfonso se asiediasé in vil'a sea cá la cas'a sea si se sciá de comunu, ca densulu merge in tóta diu'a pre la 10 óre cu Donna Blanca la biseric'a catedrale, cu tóte ca se facú atentu la sensatiunea ce domnea in populatiune. Elu inse nesocotindu svatulu amicabilu continuá a merge la biseric'a si provocá nisce escese regretabile.

La 27 Aprile Don Alfonso impreuna cu soci'a sea Donna Blanca mersera la biseric'a catedrale. O multime mare de curiosi inversiunati, cu deosebire studentii dela ambe scolile inalte, salutara pre óspele cu strigári de „pereat“, Don Alfonso si soci'a sea sea intempnara cu ironia aceste manifestári escesive. Comisarii politiani ce erau de fatia lu svatnira sa se suie in carutia si sa se indeparteze, dara densulu preferi a stá in tumultulu celu teribilu si numai dupa ce scandalulu se sfersi plecara infantii cátra vil'a loru. Organele siguritáiei publice fiindu surprinse de acést'a intemplané neasteptata nu potura luá mesurile necesarie pentru a preveni pericululu si sentinel'a ajunse la loculu tumultului

*) Tocm'a primirámu convocarea conferintiei pre 23 Maiu st. n. la Sabiuu. O vomu publicá in nrulu viitoriu. R.

dupa ce trecuse totulu. Sér'a se repetira scenele tumultuóse, strigárele si fluerárele multimei, inaintea vilei, in care locuiau principii. Se arestara 14 persóne, între cari erau 10 studenti. Militi'a nu se recurirase inca. O deputatiune de studenti, cu profesorulu Etingshausen in frunte, esoperá eliberarea studentiloru prisionieri, inse acesti'a trebuira sa-si dea cuventulu de onóre, ca nu voru participá mai departe la demonstratiuni. Don Alfonso se facú inca odata atentu, ca sa nu mai mérga la biseric'a catedrale in interesulu linistei publice, dara densulu respunse ca trebuie sa mai mérga odata si apoi nu va mai veni.

In diu'a urmátore se repetira scenele tumultuóse. La 9 óre dimineti'a se adunase o multime mare de studenti si discutau despre templarile din sér'a premergátoria. Pre tóte stradele se gramadeau curiosii, ómenii siguritáiei publice strabateau stradele inarmati.

La 10 óre Don Alfonso merse cu soci'a sea Donna Blanca iéra la biseric'a catedrale. Inca inainte de a se audí strigárele multimei adunate Donn'a Blanca salutá pre toti intr'unu modu ironicu si dede astfeliu ansa la nóue tumulte. Principele coborindu-se din caru fu intempnatu de unu „pereat“ si „abasso“ catrieratoriu. Principii multiamira in modu sarcasticu, Don Alfonso esaminá studentii prin monocolulu seu, cea ce atitiá mai multu multimea. De asta-data s'au luatú mesuri mai bune pentru siguritate, s'au recuriratu si militi'a. Studentii se retrasera fluerându in interiorulu universitáiei, agentii siguritáiei publice ii urmarira pâna acolo. Studentii vedindu-se vatemati in dreptulu loru academicu se opusera seriosu. Dupa o incaeratura scurta comisarii fura alun-gati, studentii se retrasera in auditorie si ocupara ferestrele ce privescu spre biseric'a catedrale. Indata dupa 11 óre Don Alfonso esindu din biseric'a se sui in echipagiú între strigári tumultuóse de „pereat“ si flueraturi, si se duse multiemindu in modu ironicu cá si cându li s'aru fi doveditu cea mai mare afabilitate.

S'au arestatu de nou 7 studenti, cari s'au eliberatu mai tardiu áfara de medicinistulu Holtzer si de unu farmazentu. Celu dintáiu s'au datú pre mân'a judelui investigatoru fiindu acusatú de delictulu rescólei si de crim'a violentii publice, celalaltu e acusatú numai de delictulu rescólei — Comisariulu cetáiei, cavalerulu de Wisser, fu batutu reu, asiá încátu jace pre patu si e *necapabilu de servitiu*.

In urm'a tumultelorú mai susu descrise primariulu se duse la Don Alfonso si aretandui, ca nu numai studentii ci si dóue tertialitati din populatiune se invoiescu cu procederea studentiloru, lu conjurá sa nu mai cerceteze biseric'a catedrale. Principele ascultá rogarea si primariulu se duse la studenti, cari si decisera intr'o adunare de delegati, ca nu voru mai luá parte la demonstratiuni, déca Don Alfonso nu va calcá pre loculu universitáiei ce e marginitu cu biseric'a catedrale. Studentii aveau de cutgetu sa céra printr'o petitiune cátra consiliulu comunalu estradarea lui Don Alfonso din Gratiu, dara nu incercara acést'a aretandu primariulu imposibilitatea unei atari procederi.

Cu tóte ca studentii erau impacati, totusi se luara mesuri aspre de siguritate. Vill'a principelui erá incungiuurata de militari si fára de acést'a militi'a din caserne erá consignata fiindu ca locotentulu dechiarase primariulu, ca déca demonstratiunile se voru continuá se va purcede cu o asprime inesorabile. Intr'adeveru ca sér'a se adunase o multime mare de ómeni impregiurulu Villei, cu deosebire lucratori dedura contingentulu celu mai mare. Miscarea multimeloru durá pâna la diece óre, prin cetate mergeau in susu si in josu patruile tari, husarii

incuiara barierele drumuriloru. Unu escadronu de husarii fiindu atacatu de multime intrá mai întâiu in actiune sub comand'a locotentelui bar. Dietfurth. Oficierulu se nesui in totu fe-liulu a risipi masele adunate prin cuvinte mulcomitorie, dara fu insultatu; indata pasira husarii inainte cu sabiele scóse. Asiá li se intempla si celoru trei companii infanteria de soldati, cari erau comandate la loculu unde se petrecea tumultulu masseloru. Se aruncara pietri multe si mari asupr'a soldatiloru. Comandantulu regimentulu colonelulu Pallarini, care inca erá de fatia, si esprimá parerea de reu asupr'a acestei brutalitati, dara multimea neascultandu-lu continuá cu pietrele, atunci comandá colonelulu in persóna cu voce tare: „Inpleti puscile!“ Comand'a acést'a energica oprí multimea de a mai sverlí cu pietri, dara urlatulu si flueratulu nu incetá. Militi'a trebú sa intrevina, se ranira vr'o cáti-va. Studentii nu luara parte la demonstratiunile din sér'a acést'a, ei se retrasera dela tóte manifestatiunile tumultuarie, numai plebea erá malcontenta.

Dupa amédi s'a afigiatu la locurile publice indatinatú o proclamatiune a primariulu, care apeláandu la bunulu sentiu de ordine alu populatiunii din Gratiu, o provocá sa se abtiena dela ori-ce escese, cáci altmintrenea se va aplicá legea in tóta rigórea ei. Se opresce cu deosebire strictu adunarea masseloru si se provocá parintii, intreprindietori etc. sa impedece pre casnici a luá parte la demonstratiuni. Astadi linistea e deplinu restaurata in Gratiu.

Trecerea unitiloru rusesci la biseric'a gr. ortodoxa din ce in ce ia totu mai mari dimensiuni. Unu corespundinte din Moscva reportéza diurniulu „Königsb. Hartg. Zeit.“ despre acést'a templare urmátoriele:

„Reintórcerea unitiloru in sinulu bisericiei greco-ortodoxe cuprinde totu mai multu terenu. Pâna si Archiepiscopulu unitu Iosifu, care traiesce intr'un'a din manastirile Kiewului se rogá sa fia primitu in list'a acelor'a, cari voiescu sa se impreune cu biseric'a gr. ort. Iosifu care mai inainte a fostu unu archimandritu gr. ort. in Bulgari'a, a trecutú la unire si fu denumitu de cátra Piu IX de archiepiscopu. Observandu inse archiepiscopulu indata ca uniunea nu afla partinire in patri'a sea si nevoindu sa causeze o schisma in poporulu seu, se duse la Kiew. Nu incape nice o indoiéla, ca reimpreunarea tuturor unitiloru din Rusi'a cu biseric'a mama gr. or. in curendu va fi o fapta complinita.“

Cestiunea

tratatorulu române de comerciú in parlamentulu Angliei.

Din „Press'a“ din Bucuresci estragemu in privint'a cestiunei acestei'a démna de atentiunea fia cáruí omu care se intereséza de evenimentele ce se desvoltá pre fia-care dí in orientulu Europei, urmátorele:

In parlamentulu Angliei s'a vorbitu din nou despre tractatele de comerciú române. In siedint'a dela 19 Aprile totu lord Stratheden Campbell, cu nemarginit'a sea ingrigire despre integritatea Turciei, si fára a tiené contu si de drepturile Romaniei, pre care nu si-a datú nici odata ostentéla ale studiá, s'a adresatu cátra ministrulu de esterne lord Derby si a introdusu din nou in desbatere cestiunea tractatorulu de comerciú române, intr'unu modu indirectu; a cerutu a i se comunicá tractatele din 1815 si 1856, in care a dísu ca si Austri'a figuréza, impreuna cu Angli'a si Franci'a, cá garantia pentru integritatea imperiului otomanu si autoritatea Sultanelului preste tóte provinciele turcesci.

— Dupa cum ne explica insusi

oficiosulu Standardu, nobilulu si turcofilulu lord Strathede a confundatu pre Romani'a cu provinciele turcesci, in numele cáror'a si pentru care are dreptulu a incheiá tractate.

A avutu dreptate nobilulu Lord sa céra copie de pre tractatulu din 1856 — escentrica cerere! — cáci pre cátu se vede nu l'a cetitu nici odata cu atentiune si cu atátu mai putienú vechile capitulatiuni incheiate de buna voie între gloriosii domni români cu Sultanii cei mai putinti, capitulatiuni consacrate de insusi tractatulu din Parisu si de conventiunea din 1858.

A avutu dreptate nobilulu Lord a cere copii de pre acelu tractatu, cáci se vede ca nu l'a cetitu nici odata cu atentiune si cu atátu mai putienú vechile nóstre capitulatiuni, spre a se convinge ca Romani'a nu e o provincie turcesca, ci unu statu autonomu si suveranu in bas'a chiaru a acelu tractatu, si ca deplin'a libertate de comerciú si dreptulu de a incheiá tractate de comerciú resulta anume din art. 23 alu tractatulu din Parisu.

Lord Derby, ministrulu de esterne, a pusú indata cestiunea pre teremulu pre care se putea discutá. S'a miratu mai întâiu de cererea unoru copii de pre nisce tractate pre care tóta lumea le-a cetitu, si cari, a dísu ministrulu, se pótu gasi chiaru in biblioteca camerii lordiloru.

Apoi lord Derby a spusú ca cestiunea nu s'a schimbatu intru nimicu din ceea ce erá acum cáte-va septamáni cându a mai fostu interpelatu. Lord Derby a dísu ca Austri'a nu se lapeda de angajamentele sele din tractatulu din 1856, dara intielege acestu tractatu in modu diferitu de Pórta si de Angli'a; adeca, Austri'a crede ca Romani'a póte incheiá tractate de comerciú fára autorizati'a seu sanctiunea Portii. Totu asemenea intielege si Germani'a si Rusi'a.

Tóta cestiunea, dice lord Derby, se reduce numai la acést'a: Este séu nu necesariú consimtiementulu Portii?

Cestiunea, a adausu ministrulu Angliei, se afla pre calea diplomatica si nu e téma ca va turburá pacea Europei.

Iéra motiunea lordulu Stratheden s'a respinsu.

Acést'a este resumatulu discutiunii parlamentarie in cestiunea de care vorbimu.

Spre a fi si mai bine intielésa acést'a discutiune ce ne intereséza, vomu reproduce chiaru cuvintele lordulu Derby, dupa „Standard“:

„Lord Campbell, dice „Standard“, adresá o umilita cerere cátra coróna pentru a i se procurá copie de pre tractatulu dintre Marea Britania, Austri'a si Franci'a subscrisu la Vien'a in 1815, si de pre tractatulu dintre Marea Britania, Austri'a si Franci'a subscrisu in 1856, Aprile 15. Lordulu atrase atentiunea asupr'a schimbárilor ce s'au urmatu de curendu in Europ'a, si asupr'a alterárei positiunei ce au causatu unele mari puteri alor'a. Oratorulu adause ca, déca va ísbucni vre-unu conflictu, care ne aru chiemá sa intervenimu in cestiunea orientului Austri'a este singurulu aliatu posibilu pre care Angli'a póte contá. Lordulu mai díse, ca positiunea intereseloru dintre Austri'a si Franci'a se afla chiaru acum cam asemenea cu aceea ce a predominitu cându s'a anecsatú Nizz'a si Savoia in 1860 la Franci'a, asemenea cu aceea din ajunulu invasiunei in Danimarc'a 1864, asemenea cu aceea din ajunulu trecerei ruseriloru preste Prutu in 1853, si cu aceea dinaintea tramiterei depesiei care a provocatu resbelulu franco-germanu.“

— Lord Derby, respundendu, díse:

„Nu sciu déca este seriósá cererea nobilului meu amicu in privint'a acelorú tractate... Aceste tractate s'au publicatu dejá de multu, si a le retipari aru fi o risipa de bani pu-

blici. Tractatele la care se referă nobilul lordu se pot găsi în colecțiunea actelor de statu în bibliotecă a acestei camere. Eu cred înse că nobilul lordu a făcut motiunea acésta cu scopu de a-si manifesta opiniunea ce are (ceea ce este cu totul în dreptu a face atât în acésta cât și în ori-care alta materia.), asupr'a unei părți speciale din cestiunea orientului privitorie la pozițiunea guvernului român. Sunt datori înse a spune ca este o mare diferință între pozițiunea unui membru independentu în acésta materia, și aceea ce o are o persóna, care, cu tóta modestia, reprezinta acésta tíera, și eu nu credu ca o motiune cá acésta ofere fără inconvenientu oportunitatea pentru guvernul de a-si exprime opiniunea sea. Amu aretatú acum câte-va septamâni, spre respunsu la întrebările nobilului meu amicu, în ce pozițiune se gasea acésta cestiune a tractatelor de comerciú cu principatele: și nici o schimbare nu a avutu locu de atunci.

Amu spusu atunci și repetu și acum „ca nu exista nici unu motivu spre a presupune ca guvernulu Austriei s'a ganditu vre-odata la violarea tractatelor în vigóre.“ Guvernulu Austriei a observatu totu-déun'a obligatiunile se de din tractate, și tóta dificultatea de adi a resultatu din o interpretare diferita de a altoru puteri asupr'a acestoru obligatiuni. Guvernulu român se crede în dreptu a încheia óre-cari conventiuni cu statele vecine, și tóta cestiunea stă aci, déca între conventiunile ce se pot încheia fără autorizatiunea Portiei, intra și tractatele de comerciú. Austria crede ca dá, și noi suntem de opiniune contraria; dara toti sunt de acordu ca déca s'aru obținé sanctiunea Portiei, nici unu prejudiciu realu nu aru resultá din incheerea unoru asemenea tractate. Noi amu crediutu totu-déun'a ca déca Pórt'a aru fi procedatu cu o maniera óre-care, sanctiunea sea nu ara fi fostu refusata. Cestiunea, dara, se marginesc aci. Unele puteri mari ale Europei credu ca acestu dreptu apartiene guvernului Romaniei, fără sanctiunea Portiei. Noi, de alta parte, nu credemu astfelu; dara amu fostu dela începutu dispusi sa consiliámu pre Pórt'a sa cedeze. (we have been from the beginning prepared to advise the Porte to make the concession.) Cu tóte acestea nu potú considerá acésta cá o cestiune européna, séu de natura a aduce unu periculu seriosu pentru pacea Europei (aplause).“

— „Dupa câte-va cuvinte ale lordului Campbell spre respunsu lordului Granville, motiunea s'a respinsu.“ „Press'a“ incheia revist'a sea asupr'a cestiunei cu urmatórea observatiune:

— Mai nainte de a terminá, și spre complectarea celor de susu, aducemu aminte lordului interpelatoriu Stratheden tractatulu de comerciú incheiatu între regin'a Engliterei Elisabet'a și Petru, domnulu Romaniei. Si spre a se convinge de adeveru, nobilulu lordu nu are de cátu a deschide si a ceti in: „Celestiunea (tiparita in limb'a latina si englesa) a d-lui Hacklyt publicata in 1599, in 4 volume. Textulu tractatului din 1588 (27 Augustu) între Petru, domnulu român și regin'a Elisabet'a se gasesce publicatu in alu 2-lea volumu alu numitei colectiuni, pagin'a 290.

Acésta nóua sorginte va putea lumina si mai bine pre nobilulu lordu englesu.

A p e l u .*)

În Vinerea Pasciloru la dóue óre d. a. s'a escatu în cetatea nóstra Sasu-Sebesiu și anume în suburbiulu Ioseni și în saxoni unu focu mare, care pâna

*) Redactiunea acestei foi e gat'a a primí contribuiiri si cuitandu-le ale tramite la loculu destinatú. R.

sér'a prefacú în censusie 59 case și 67 alte edificie economice (siuri). Mai bine de dóue tertialitati dintre familiile nenorocite suntú români și ceilalti sasi. Acésta mare nenorocire a adusu pre acesti confrati ai nostri la sapa de lemn, foculu li-a consumatu totu și astadi suntú peritori de fôme și numai dela misericordia confratiloru lorú din tóte părțile astépta o posibila alinare a doreriloru lorú: dreptu acea Comitetulu subscrisu instituitu spre scopulu ajutorárei acestoru familie nenorocite se adreséza în numele lorú cátra onorabil'a nóstra inteligintia, cá facendu colecte pre sém'a acestoru nenorociti sa le administreze comitetulu acestui'a sub adres'a dlui adv. Iacobu Bojitia, dimpreuna cu consemnarea benefactoriloru pentru a se publicá, și banii incursi a se tramite fără amanare la loculu destinatú.

Sasu-Sebesiu in 22 Aprile 1875.

In numele comitetului:

I. Tipeiu m/p.
protopresb.

I. Bojitia m/p.
adv

Articululu de lege XXXV. din an. 1874

CAPU X.

Esecutabilitatea documintelor notariali.

§ 111. Documentulu notarialu dá dreptu la executiune, déca în acel'a afara de recerintiele generale s'a stabilitu implinirea cutárui oblegamentu, totodata s'a precisatu numele indreptatului, a oblegatului, titlulu de dreptu și obiectulu oblegamentului.

Cumca faptele, dela cari depinde implinirea oblegamentului, s'au intemplat, este a se atestá prin documentu publicu.

§ 112. Suplic'a pentru executiune este a se substerne acelei judecatorie, carea în caus'a subversanta în casu de procesu aru fi competentá. Substernerea suplicei, ordinarea executiunii, și procedur'a ulterióra, încátu legea presinta nu dispune altucum, se intempla dupa regulele procedurii civile.

§ 113. Partea obligata póte face esceptiuni contr'a executiunii ordinate:

a) déca judecatori'a nu e competentá;
b) déca negociulu juridicu din documentulu notarialu, pre care se baséza executiunea, este nevalidu;
c) déca documentulu este falsu, ori falsificatu;

d) déca espeditiunea documentului publicu nu posedé recerintiele §§-loru 139, 140.

e) déca judecatori'a a ordinatu executiunea contr'a reguleloru din § 111;

f) déca oblegamentulu, în urmarea faptelor intemplate dupa estradarea documentului, a incetatu în parte séu de totu, ori déca partea indreptatita a incuviintiatu prorogarea terminului pentru implinirea oblegamentului.

§ 114. Partea executanda are dreptu, în 8 zile dela primirea decisiunii esecutionale, a predá esceptiunile se executiunii ori în scrisu, ori ale substerne acelei judecatorie, — carea a ordinatu executiunea.

Dovedile, pre cari se baséza esceptiunea, suntú a se substerne de odata cu esceptiunile.

Esceptiunea insinuata nu impedece efeptuirea executiunii.

§ 115. Déca esceptiunea s'a predatu esecutorului, acést'a substerne indatu judecatoriei esmitetóre ori receritóre esceptiunea respectiva protocolulu facutu despre esceptiuni dimpreuna cu dovedile a'aturate.

§ 116. Judecatori'a respinge din oficiu esceptiunea intardiata ori gresitu adiustata (§ 114). Partea escipietóre contr'a decisiunii respingatoriu póte face plansóre de nulitate.

Iéra déca esceptiunea s'a aflatu de apta spre pertractare, pertractarea, dupa calitatea judecatoriei, se intempla pre cale sumaria ori protocolara.

§ 117. La procedur'a esceptiuniloru, afara de casurile cuprinse în §. 112 lit. a) și e) numai documentele potú servi de dovede. Dara déca autenticitatea documentului privatu întrebuintiatu de dovede nu s'aru

recunósce prin partea esecutatória: esecutul are dreptu a dovedí autenticitatea documentului prin juramentu principalu imbiatu parței contrarie înse fára cá acestu juramentu sa póta fi reimbiatu.

§ 118. Déca s'aru face esceptiunea, ca espeditiunea nu consuna cu originalulu pastratu la notariulu publicu, séu ca originalulu nu e provediutu cu recerintiele unui documentu publicu, judecatori'a, înainte de a decide caus'a în meritu, pre notariulu publicu, lu provóca la presentarea documentului originalu; iéra déca originalulu se afla în pastrare la unu notariu, care locuesce pre teritoriulu altei judecatoriei; spre censurarea acestui'a se recerca judecatori'a respectiva.

§ 119. Dupa finirea pertractárei judecatori'a hotaresce prin decisiune. În contr'a decisiunii remediile de dreptu se întrebuintéza dupa cum prescrie procedur'a civila.

§ 120. Sub decurgerea executiunii suntú a se observá urmatórele regule:

a) déca esceptiunea s'a respinsu pre bas'a §-lui 116, executiunea se continua;

b) Déca spre dovedirea esceptiunii s'a presentatu unu atare documentu a cáru esactitate chiaru și înainte de pertractare se aflá de verosimila: prin acésta se suspinde cu totul continuarea ulterióra a executiunii.

c) Déca atare documentu privatu servese de dovede esceptiunii; prin acésta se suspinde numai licitatiunea;

d) Déca esceptiunea s'a respinsu în urmarea pertractárei: este a se asteptá pâna cându decisiulu intra în valóre de dreptu;

e) Déca din caus'a, ca documentulu notarialu este falsu ori falsificatu, se întéza procesu criminalu: pâna cându sentint'a judecatoriei criminalé nu se radica la valóre de dreptu, nu se póte continuá.

§ 121. Déca se adeveresce, ca faptele, pre cari se baséza esceptiunea, nu suntú adeverate séu se adeveresce ca esceptiunea s'a facutu numai cu scopu de a se traganá executiunea, — partea escipietóre se pedepsesce cu o glóba pâna la 1000 fl.

§ 122. Atátu partea actora, déca s'a respinsu cu executiunea, cátu și partea obligata, déca sub decursulu executiunii n'a facutu usu de esceptiuni, ori n'a doveditu cu documentu: dreptulu seu lu póte validitá prin procesu deosebitu.

CAPU XI.

Procedere în privint'a lasamintelor (remasitielor.)

§ 123. Competint'a notariului publicu în privint'a lasamintelorú si pâna cându acést'a se va regulá prin o lege deosebita, se stabilescé prin urmatorii §§.

§ 124. Judecatori'a de lasaminte, — procedur'a de ereditate, încependu dela inventare, o póte concrede în parte séu preste tou notariului publicu. În casulu acést'a notariulu publicu este datoriu afara de dispusetiunile §-lui 125. a le implini tóte câte le prescrie § 563. și cei urmatori din articulu de lege LIV. an. 1868.

Finindu-se procederea, notariulu publicu este datoriu a substerne judecatoriei esmitatórie tóte actele.

§ 125. Publicarea testamentului, numirea curatorului pentru cei absentí, mai departe în acele casuri cându ereditatea consta din avere immobili, — incorporarea acesteia pre numele mosceniiloru, precum și predarea; indrumarea pártiloru la calea procesului; dispusetiunile despre ascurarea și manipularea lasamentului de sub lite; în urma: în casuri, cându procederea lasamentaria are a se intemplá pre calea sumaria și mosceniiloru interesati nu se potú impacá, séu déca partea indrumata la procesu, nu si-a începutu procesulu în terminulu preclusu, — impartirea și predarea lasamintelorú în totu casulu se tienu de competint'a judecatoriloru.

§ 126. Déca notariulu publ. trece preste marginile competintiei se: mostenitorii ori legatorii interesati au dreptu a face plansóre la judecatori'a lasamintelorú, și judecatori'a în acestu casu, avendu a se substerne actele lasamentului ori, continua însa-si procederea ulterióra conformu legiloru, ori dá instructiune notariului publicu pentru afacerile ulterióre.

§ 127. Remediile de dreptu, ce s'aru face sub decursulu procedurii de lasamentu în contr'a lucráriloru notariului publicu, în totu casulu au sa se substérna deadreptulu la judecatori'a lasamintelorú și acést'a dispune cu ele în intielesulu legiloru vigente.

§ 128. În casuri de acele unde procedere judiciala nu este a se incepe din oficiu: mostenitorii inca lu potú incredintia pre notariulu publicu cu efeptuirea impartirei ereditatii.

CAPU XII.

Insarcinari judecatoresci.

§ 129. Notariulu publicu în casurile prescrie în acésta lege, la insarcinarea judecatoriei procede dupa regulele ce servescu de cinsura preste totu pentru esmisii judecatoriei; iéra raportulu seu dimpreuna cu tóte actele, cu banii și cu hartiele de pretiu primite în decursulu procedurii se oficiale, — le substerne în decursu de 48 óre dupa finirea procedurii acelei judecatoriei dela carea si-a primitu esmissiunea.

În casuri speciale judecatori'a póte dá terminu notariului publicu pentru substernerea raportului, și la tienerea aceluia lu póte constringe și prin glóba pâna la 100 fl.

§ 130. Inventarea averiloru de fideicomisu preste totu, iéra inventarea maselorú concursuale numai atuncea are a se concrede notariului publicu, déca neinsemnata sea îndepartarea averiloru n'aru recere dispusetiuni mai corespondetóre scopului.

§ 131. În cause mai insemnate efeptuirea licitatiunii se concrede notariului publicu, din ori-ce mortivu sa fia ordinatu judecatori'a licitatiunea.

Ficsarea și publicarea terminelor de licitatiune, precum și incunoscintierea pártiloru interesate, în procederea concursuala ereditaria, dispune notariulu publicu însusi.

§ 132. În cause de acele, cari notariulu le plinesce cá comisariu alu judecatoriei, citatiunile și immanuarile le efectuesce în intielesulu reguleloru vigente.

(Va urmá)

Comitatulu Zarandului in Apr. v. 1875.

Domnule Redactoru! Unu incidentu petrecutu în zilele aceste pre la noi, me face a ve adresá aceste renduri cu rogarea cá sa binevoiti a le dá locu în „Telegr. Rom.“ de si acum de asta-data nu voi face nici o placere o. p. cetitoriu cu aceste. Din capulu loculu dechiaru ca nu sum condusu de nici o pasiune la acést'a, ci de curat'a dorintia cá sa ne véda lumea în tóta golaciunea nóstra si apoi sa-si pronuncia verdictulu impartialu, condemnandu pre culpabili, deci ad rem.

În 16/28 Martie a. c. s'a facutu alegerea de preotu gr. cat. în comun'a Zdrapti în loculu suspendatului parochu G. M. — Credea omulu ca cu suspendarea totale dela servitiile preotiesci a disului preotu gr. cat. de o parte se va pune stavila abuseriloru și scandalelorú ce se faceau prin acést'a; iéra de alta parte, ca cerendu trebuint'a se va implini loculu acestui'a prin unu individu aptu și onestu; dara durere, astfelu de credintia a fostu ilusoria și în realitate o amagire din cele mai amare.

Ce sa vedi? Numai de cátu dupa suspendarea amintitului preotu gr. cat., unu cantoru dela biseric'a gr. or. si-a bagatu în capu ca i-aru stá bine cu epatrafirulu dupa grumadi, și astfelu mai întâiu pre sub mâna s'a încercatu a-si face partida cá „sa se faca popa unitu“ și dupa ce spiritulu — dara nu celu sântu, ci celu de rachiú — i-a usiuratu realisarea propusului seu aci în comuna, se duse pre de parte la Halmagiu — la prot. gr. cat. — și Logosiu și ce a facutu ce n'a facutu, la diu'a mai susu aretata s'a facutu alegerea lui de preotu și are mare sperantia ca la pasci va impartí binecuvantari în biseric'a gr. cat. cea de scanduri și în care plóua cá si afara. — Déca aru fi numai atât'a putienu m'aru interesá si nici ca a-si fi inco-

modatu o. p. cetitoriu cu astfelu de impartasiri; inse unu reu totu-déun'a e urmatu de alte rele si in casulu acest'a de fórte multe. Ve puteti inchipu, d-le redactoru, câte abusuri s'au facutu aci cá sa-si capete numitul cantoru partida! Câte adalmasıuri, câte promissiumi false, seduceri cá sa tréca mai multi locuitori la conf. gr. cat., cari tóte 'si-au de consecintia demoralisarea poporului! N'a succesu totusi a inolá nimicu, — dara apoi la alegere sa vedi minune! Seversindu-se aceea nu in biseric'a gr. cat., ci la cas'a crasnicului gr. cat., s'au dusu multi din curiositate si dintre credinciosii gr. or. si d-lu prot. Birt'a a avutu bunatate a scrie in protocolu 29, dicu dónedieci si nóua, de capi de familie, cari toti suntu gr. or. si acest'a cá sa, se arete numerulu gr. catoliciloru cátu de mare, căci altcum abia suntu 15 familii. A voitu d-sea a mai constitui si curatori bisericesci, inse facendu-se obiectiune ca cutare si cutare e „neunitu“, cá sa nu-si strice totu lucrulu s'a reculesu si a amanatu constituirea pre alta data. Tóte aceste si inca si alte mai multe suntu fapte implinite, care fórte multu detragu din reputatiunea d-lui prot. Petru Birt'a, fostu nu de multu juratu séu adjunctu de solgabireu, si fiindu ca tóte aceste s'au facutu pre cont'a ordinariatului din Logosiu, care póte nu va avea cunoscintia despre astfelu de abusuri — dandue aceste publicitatei protestezu serbatorescu contr'a astfelu de procedere ilegale si credu ca se va nulificá.

Vorbescu despre proselitismu aci, d-le Redactoru, pentru aceea permiteti-mi sa facu lumei cunoscutu, cum s'au facutu unti in acestu comitatu si respective in tractulu de susu, si acest'a basatu pre date positive.

In acestu tractu se afla deci unti: 1. in Baia de Crisiu, 2. in Bucuresci, 3. in Zdrapti, 4. in Curechii, 5. in Bud'a si 6. paremi-se in comun'a Juncu.

1. In Baia de Crisiu nepotendu reesi fostulu parochu gr. or. Birt'a — tatalu D. Birt'a din Halmagiu — de protopopu fatia cu fericitulu I. Basi'a, din mania s'a facutu unitu, se intielege cu câte-va rudenii, au trasu si biseric'a cu sine si cu incetulu mai toti credinciosii gr. or.

2. In Bucuresci, avendu fisculu domeniu mare — se dice — ca pentru cá sa aiba cui concrede unele afaceri mai merunte cu acest'a, s'a agitatu pentru o desbinare ce succedându, primulu preotu gr. cat. a fostu unu Doms'i'a, unu preotu cultu, care a repausatu putieniu inainte de 1848.

3. In Zdrapti murindu preotulu gr. or., rudeniile acestui'a au facutu pactu cu unu óre care individu aptu sa vina aci de preotu, inse cu conditiunea ca numai pána cresce fiulu repausatului parochu, cá sa póta urmá acest'a tatalui seu. Crescendu acest'a, rudeniile insistau pentru realisarea conditiuniloru din pactulu facutu, dara in zadaru poporenii nu s'au invoitu a demite pre iubitulor parochu pentru scandalosulu tineru a repausatului. Acest'a cu vre-o câte-va rudenii se face unitu, si acolo e primitu cu bratiile deschise, lu face popa, vine acasa 'si face o bisericu de scanduri, 'si incepe activitatea cu abusuri si seduceri cá sa tréca ómenii la confesiunea gr. cat., comite crime, in vre-o 2—3 rendui a fostu in carcere pre câte 1 anu pána ce 'lu suspendara acum totalmente.

4. Cam in 1865 unu amaritu de cantora din Curechii vrea a fi aci invetiatoriu nu-lu voiesce nime, nu potú fi recomandatú nici din partea protopopului, se mania, se face unitu si in scurtu eata-lu popa si are acum 7 familii unite.

5. In Rud'a in urm'a unui conflictu a preotului — acum repausatu — cu poporulu, cá din nori vine unu

preotu unitu — unu individu eliminatu dela teologia din Sabiiu cam prin 1863—4, se apuca si acest'a sa-si faca partida si are câte-va familii.

6. In comun'a Juncu, unu saténu ce traia cu imblacii si cu cósa, nu póte fi cantoru, preste câte-va septamáni e popa unitu, dara pre cându i-a fostu crescutu barb'a s'a mutatu la cele eterne si cu elu paremi se si credinciosii sei pána in 3 familii la numeru.

Acum sa vedemu purtarea preotiloru gr. cat. — O marturisescu ca a-si fi prea lungu si gretiosu cându a-si enumerá tóte faptele acestor'a.

Cu esceptiune a celui din Bai'a de Crisiu, suntu ómeni desbracati de totu simtiulu de onóre si de morala. Spre a-si inmultí numerulu credinciosiloru se folosescu de apucaturile cele mai deositorie si immoralí, — prin carcima séu unde suntu mai multi ómeni adunati vorbescu, — nu predica — ca legea neunitiloru e rea, ca numai a unitiloru e buna si santa, — apoi conturba pre preotii gr. or. in oficiulu lor.

S'a intemplatú cam in 1865 ca ducendu-se preotulu gr. cat. din Bucuresci se inmormenteze unu gr. or. in Cristioru, parochulu de aci inca mersu si s'a facutu unu scandalu mare trantindu ambii preoti praporii si cártile, unulu acelu-laltu, de pamentu si injurandu-se. — Botéza preotii gr. cat. copiii gr. orientaliloru sub cuventu ca nu-i scrie in protocolu si apoi nu-i va potea asentá la militia, — apoi la cununii aci 'si jóca rolulu de minune seversiescu cununii'a numai pentru 50 xr. v. a. si fiindu ca dupa stol'a staverita tacs'a cununiei se urca la gr. or. la 6—7 fl. v. a. — pricepu aci si sied'a ppésca — multi se duc de se cununa la gr. cat. iéra cátu la cununatu, de-si n'a trecutú dupa formalitati — lu scria de unitu si protestéza ca preotulu gr. or. sa nu se mai atinga de cutare ca e unitu, — cununa ori pre cine fára vestirile prescise si asiá s'au constatatu bigamii si au fostu apoi unii incarcerati si unii suntu acum sub cercetare criminala. — Pandescu, cându preotii gr. or. au ce-va neplaceri cu atare poporénu de ai lor si numai decátu folosescu oca-siunea de respectivulu se da unitu. — Sciu unu omu in Bucuresci, care de 4 ori, dicu de patru ori, a trecutú dela o confessiune la alt'a, de câte ori adeca se certá cu unulu séu cu celalaltu preotu. Déca d. e. face dauna o vaca a unui poporénu parochului gr. or. si acest'a 'si cere pre calea legei desdaunare, acel'a numai decátu se mania si dreptu resbunare se da unitu si apoi preotulu gr. cat. lu primesce cu bratiile deschise. Casuri de aceste in comun'a Bucuresci suntu prea multe. De ce nu suntu capaci astu-feliu de ómeni fára caracteru, fára moralu? — togmai astu-feliu e si candidatulu de acum din Zdrapti. —

Caus'a scolara patimesce fórte multu prin astu-feliu de preoti. In 1864 in comun'a Bucuresci, la staruintia prot. Basi'a, s'a fostu inceputu a se edificá o scóla fórte frumósa, dara preotulu gr. cat. a luat-o prin satu strigandu ca care se da unitu nu e iertatu a-lu silí sa duca pétra si lemne la scóla căci asiá are porunca dela Logosiu, — numai decátu s'a facutu o larma mare in satu si s'au fostu si insinuatu de unti vre-o 30 capi de familie pána cându fericitulu prot. Basi'a s'a grabitu a recercá pre judele de cercu, de acest'a si-a revocatu ordinatiunea pentru facerea scólei si abia s'au restabilitu ordinea si au reintorsu cei 30 individi; iéra biat'a scóla si astadi nu e gat'a. —

Acum domniloru capi ai greco-catoliciloru! Sa cugetámu seriosu asup'r'a celoru insirare aci si apoi sa ne intrebámu: Facu astfelu de preoti servitie bisericesci d-vóstre? carea,

asiá credu, 'si are de scopu lumina-re si moralisarea poporului? Facu astfelu de preoti servitie bietei nóstre natiuni si in specie poporului nostru zarandanu?

Nu, domniloru, astfelu de preoti nu numai ca nu facu servitie bisericice d-vóstre, ci mai tare o compromitu pre aceea, iéra poporului nostru ii causéza nespuse daune, căci ii strica moralulu si simtiulu religiosu si apoi ce e unu poporu fára de aceste?

Déca suntu credinciosii gr. cat. in Zarandu apoi bine, nu vi-i rapescé nime! Nu aru fi mai bine pentru tóte aceste comune, unde aveti credinciosii, sa se constitue unu preotu singuru — fiindu in tóte abia 40 familii gr. cat. — si apoi acest'a sa fia omu cultu onestu si la inaltimea misiunei sele decátu 4 preoti — cá sa dicu asiá — prapaditi si cari mai pieru de fóme. Déca d-vóstra voiti a face propaganda pentru inmultirea credinciosiloru gr. cat. in Zarandu, apoi pre calea ce a-ti apucatu nu ve-ti potea ci mai bine aru fi sa tramiteti ómeni culti si seriosi de preoti, — si nu lepadaturele nóstre — si apoi acesti'a prin seriositatea, cultur'a si tactulu lor, mai in graba aru ajunge la resultatu. In fine, domniloru, ori-care ve va fi scopulu, ve rogu sa fi-ti cu considerare la impregiurárele, in care traimu, căci credu ca aru fi tempulu cá baremu noi sa nu ne stricámu si usurpámu. — Domniloru! sunteti in pusetiune a pune stavila decadintiei moralei poporului, care s'a inceputu in acestu comitatu, prin preotii cum ii arataiu, faceti acest'a si preste trecutú vomu trage unu velu. Continuati inse calea apucata apoi ve preparati a ve legitimá inaintea lumei si a lui Ddieu, căci urmárele se vedu pán'acum si iau dimensiuni infricosiate! Dixi et salvavi animam meam!! B.

Varietáti.

*** Instalarea Présántiei Sele P. Episcopu alu Aradului Ioanu Metianu avú locu Dumineca in 20 Aprile. Cá mandatariu archiepiscopescu a functiunatu P. Prot. Ioanu Hanni'a.

*** Adunarea generala a scaunului Sabiiului este anunciata pre 12 Maiu st. n. Obiectele de pertratate suntu: 1) Incunoscintiarea reg. ministeriu ung. despre inceperea functiuniloru sele; 2) Incunoscintiarea ministrului reg. ung. de comunicatiune despre inceperea functiuniloru sele; 3) Emisulu ministeriale prin care se avizeza dotatiunea salariale; 4) Propunere spre infintierea unui oficiu metricu; 5) Alegerea presiedintelui si vicepresiedintelui pentru comisiunea de reclamatiune in afaceri de contributiunea dupa case; 6) Propunere in privinti'a pertratárei unoru cestiuini de natura economica pre basea articulu de lege XVIII 1871; 7) Suplic'a comunei Cisanadia in privinti'a transcrierei unei obligatiuni de statú; 8) Aplacidarea unei dotatiuni pentru invetiatoriulu gr. cat. din Siur'a mica; 9) Aplacidarea unui adausu ad personam, la salariulu notariului com. din Slimnicu; 10) Asemenea pentru notariulu comunaie din Gurariului C. Viletii; 11) Incuviintiarea unei dedicatiuni facute de cátra comun'a Sadu Asociatiunei románe pentru cultura si literatura; 12) formarea unui fondu pentru unu spitalu alu jurisdictiunei; 13) esaminarea ratiotiuniului casei scaunale; 14) Curentie.

*** Tergulu de tíera de Luni a fostu mai putieniu decátu de midilocu. Cumparatori fórte putieni, mai multi vendiatori. Inca si furii suntu nemul-tiamiti cu tergulu, pentru-ca in raru celu mare de ómeni nusi potú face mendrele dupa urit'a lor pofta. S. d. T. spune ca Vineri nóptea s'a intemplatú in dumbrav'a Sa-

biului unu omoru impreunatu cu rapire. „Omoritulu“ inca nu murise pána la insirarea notiiei despre intemplan-rea acest'a deplorabile in fói'a citata. Faptuitorii suntu in mán'a justitiei.

*** Contr'a injuraturiloru. In senatulu italianu a facutu senatorulu Angioletti unu amendamentu la proiectulu de codic'a penala, conformu cáru injuratorii sa se pedepsésca cu inchisóre de o luna de dile si s'a primitu cu mare majoritate.

*** Falsificate de note de statú de 1 fl. suntu in cerculatiune. Falsificatele suntu pre harthia ordinaria de cancelaria, desemnele intr'o stare fórte primitiva, sirurile testului suntu strimbe, cuvintele: „allen landesfürstlichen“ suntu intr'un'a; in sirulu alu doilea in cuventulu „bei“ „b“ e despartitu de „ei“; in cuventulu „Zahlungen“ „h“ e despartitu de „l“; in sirulu alu treilea cuvintele: „Folge gesetzlicher Bestimmungen“ suntu fórte resfirate; in cuvintele: „Einen Gulden“ silab'a „nen“ din cuventulu dintáiu e despartita si cele dóue litere din cuventulu din urma aterna in josu.

*** Teatru. Dlu G. Popescu si-a schimbatu program'a anunciata de noi Dumineca, dandú Luni sér'a o representatiune.

Nr. prot. 71 — 1875.

Edictu.

Ioanu Fauru din Apoldulu superioru, scaunulu Mercurei, carele de doi ani de dile a parasitu pre legiuit'a sea socie Susan'a Petru Fauru totu de acolo fára a se scí ubicatiunea lui, se citeza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu ppescu in terminu de unu anu si o di, anumitu pána in 19 Aprile 1876, căci la din contra procesulu divortialu asup'r'a i intentatu se va pertractá si decide si in absentia lui. —

Mercurea in 18 Aprile 1875.

Scaunulu ppescu gr. or. alu Mercurei.

I. Drocu,
Adm. prot.

(1—3)

Nr. 81/1875.

Edictu.

Prin care Mari'a Lazaru Mateiu maritata Vasiliu Stoicanu din Cristianu scaunulu Sabiiului, de tempu mai indelungatu prebegita, fára a se scí loculu petrecerei ei, se indetoreza cá in terminu de unu anu dela datulu de fatia computandu, negresitu sa se presenteze inaintea forulu matrimoniale subscrisu, pentru ca la din contra procesulu intentatu asup'r'a-i de barbatulu ei, se va otarí si in absentia ei.

Sabiiu 11 Aprile 1875.

Forulu matrimonialu gr. res. alu protopresbiteratului tract.

(2—3)

Sabiiului I.

Librari'a Socecu et Comp. Bucuresci.

Calea Mogosióei Nr. 7.

Anuncie aparitiunea primei serii a scrieriloru lui Vasilie Alesandri „Teatru“ 4 volume 8º formatu Charpentieru harthie velina, tipariu elegantu.

De vendiare la tóte librariile din tíera pre pretiulu de 20 lei noi pentru 4 volume.

Spre finele lunei lui Maiu anulu curentu va aparé seri'a II-a „Poesii“ si pre la finele lui Octombrie seri'a III-a „Prosa“ de d. Vas. Alexandri, cároru serii voru urmá imediatu:

Poesiile lui Dim. Bolintineanu.
(2—3)

Dr. Ioane Mog'a, locuesce acum'a definitivu strad'a urezului Nr. 19 etagiulu I.

Intratulu prin alitióra.

(3—3)